

Kaffe, mjöl och runstenar

I en modern lantgård, mitt bland några av Sveriges intressantaste fornlämningar, ligger Hökeriet Café. Här bjuds man på kaffe, kaka, nymalt mjöl och ett stycke vikingahistoria.

Nelzén driver Hökeriet på Granby gård i Vallentuna.

Utanför Hökeriet betar kossorna i hagen bland runstenar och fornlämningar.

Dmgiven av blomstrande ängar och vajande sädesfält, röda torp och beteshagar, spännande runstenar och hemliga vikingagravar ligger Granby Gård. En modern lantgård med kafé, guidade turer och ny-

lt mjöl till den som önskar. Här bor familjen Johansson zén: Anders och Lise och deras tre barn. De driver ett mont lantbruk med köttkor, spannmålsodlingar, maskinpark i egen såg, men också kafé och guidade turer bland fornlämningar från vikingatiden – här finns bland annat Sveriges första runristning på häll. Gården ligger bara en halvtimme från Stockholms centrum, i Vallentuna – en bygd som är värdefull både för sitt levande, välbevarade kulturlandskap och för de många fornlämningarna.

Hökeriet är en äldre benämning på en mindre handelsbod, hökarbod. Förutom att man kan köpa köttlådor från familjens egna Charolais-kor, erbjuder Lise kaffe och bakverk, lunch och en hel del hantverksprodukter från lokala hantverkare. Lokalt producerad äppelmust, linolja, två- och munblåsta glas med motiv från runhällen på Granby gård står också på de vitmålade hyllorna i Hökeriet. »Det har alltid kommit folk hit för att titta på fornlämningarna som finns i hagen här på ägorna. Och när de väl var här var de sugna på kaffe. På den vägen är det«, berättar Lise, som driver Hökeriet i den av gårdens äldsta byggnader – den som Lises man Anders och hans syskon under uppväxten på gården använde som garage. Nu är byggnaden vackert renoverad med golv av gamla eda plank som de själva sågat av virke från gården.

I backen utanför Hökeriet vid nuvarande Granby Gård kunde man så sent som 1898 fram ett stort område med stenstränder, stensträngar och andra spår efter vikingatidens

människor och gården Finnvids storgård. Man hittade järnknivar och lås, silvermynt och glaspärlor daterade 500 e kr till 1100 e kr. Allt detta beskådas numera på Historiska museet, men såväl fornlämningarna som den stora Granbyhällen finns förstas fortfarande att imponeras av i kohagen. »Granbyhällen är Sveriges längsta runskrift på häll. Den är daterad till 1000-talet, är 4x3 meter stor och består av nästan 200 runor. Texten berättar om bröderna som beställde hällen som minne efter sin far som ägt gården«, berättar Lise, som själv inte är uppväxt på bondgård utan i ett vanligt villaområde i Täby. Hon hade i början svårt att anpassa sig till livet på lantgård. Att leva efter vädret, att inte kunna planera efter egen kalender. Men hon brinner för verksamheten och är mån om att besökarna som kommer ska få uppleva hur det är på en modern lantgård. »Många som har öppna gårdar vill att besökaren ska få uppleva hur det var förr. Vi vill mer visa hur lantgården och jordbruket lever vidare i det

»Jag älskar när det kommer gäster som vi får mala några påsar mjöl till medan de sitter ner i Hökeriet och fikar!«

moderna samhället. Vi vill framhålla det svenska, genuina som det ser ut i dag. Lika många som kommer hit för att se fornlämningarna vill ha en rundtur på gården.«

På Granby Gård kan man även gå på kroki, men inte den vanliga sorten utan ko-kroki! Stafflier ställs upp strax utanför hagen och modellerna idisslar och står inte alltid lika stilla som de mänskliga modellerna brukar. Kursledaren Åsa Alneng lär deltagarna att träna ögat, att ha nära samarbete mellan hand och hjärna, och Lise står för lunch och fika. I Hökeriet hänger fina kotavlor från diverse deltagare.

Eftersom Anders och Lise odlar egen råg och vete, har de också köpt en liten kvarn för att kunna mala sitt eget mjöl. I början levererade de mjöl till lokala bagerier, men på sista tiden har så mycket annat tagit över tiden. Kvarnen maler bara 30 kg i timmen så numera maler de bara på beställning till besökare som vill ha. Då får man sitt färskt mjöl i brun papperspåse, noga daterat så att man ser hur länge det håller. »Jag älskar när det kommer gäster som vi får mala några påsar mjöl till medan de sitter ner i Hökeriet och fikar!« säger Lise, och hastar sen i väg för att förbereda lunchen till de 47 tyska vägarbetare som väntas dagen efter. Själva tar vi en tur bland husgrunderna efter Hämings, Själves, Johans och deras pappa Finnvids gård i kohagen. Ett stenkast längre bort, där barnen sneddar till bussen på väg till skolan, ligger ett stort gravfält från vikingatiden, men där har ingen grävt. De gömda skatterna förblir gömda, precis om Finnvid och hans söner och släktingar Kalve, Gärddar och Ingegärd hade tänkt. www.hokeriet.se

Hökeriet är ljust och robust inrett med breda, vitmålade plank från gårdens eget sågverk.

Lise och Anders
odlar vete och
råg på ägorna
runt gården.

Med ett stort hjärta till
den svenska landsbygden
lyfter vår verksamhet
fram värar som står för
enkelhet, naturlighet
och äkthet.

www.grandygd.com
HÖKERIET
Svensk öl & läsk

Begreppen enkelt, naturligt
och äkta präglar allt som görs
och säljs på Hökeriet.